

BARBARA SZABLEWSKA
*Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Lesznie*

ZAŁOŻENIA DZIAŁALNOŚCI KLUBÓW 4-H⁽¹⁾

Motto 4-H

„Dobre zmienić w lepsze”

● Co to jest 4-H?

4-H jest programem edukacyjnym organizacji młodych ludzi w wieku 8-19 lat, powstałym w USA dla Służb Doradztwa Rolniczego, w początkach naszego stulecia. Kluby 4-H są jedną z najstarszych organizacji młodzieżowych w USA. Obecnie działają już w około 100 krajach.

W Polsce program ten rozpropagowano w ramach Polsko - Amerykańskiego Programu Doradztwa Rolniczego. Pierwszym Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, z pomocą którego program Klubów 4-H wprowadzono był ODR w Lesznie.

Program edukacyjny 4-H, prowadzony jako zajęcie dodatkowe po ukończeniu lekcji w szkole, pozwala młodym ludziom rozwijać postawy, oceny i umiejętności, które uczynią ich pożytecznymi, porządnymi członkami demokratycznego społeczeństwa. Celem 4-H jest dostarczanie możliwości młodym ludziom do rozwijania ich najwyższych potencjalnych możliwości przywódczych i obywatelskich. Program 4-H pomaga dzieciom rozwijać poczucie tożsamości i samodzielność, sprzyja też kształceniu ogólnych umiejętności praktycznych. Jest to nauka przez działanie, związane z wykonywaniem różnych zadań. W trakcie ich realizacji dzieci zdobywają nowych przyjaciół, uczą się pracy w grupie zarówno z rówieśnikami, jak i z dorosłymi. Program 4-H zapewnia dzieciom okazję do wystąpień publicznych i prezentacji efektów swojej pracy, co sprzyja rozwijaniu pewności siebie i wiary we własne siły.

4-H umożliwia chłopcom i dziewczynkom:

- docenić wartość i godność pracy
- nabyć wiedzę i umiejętności
- rozwinąć postawy i zdolności do wspólnej pracy
- nauczyć się akceptować i ponosić odpowiedzialność.

(1) Podajemy podstawowe założenia działalności Klubów 4-H a także w kolejnym artykule przedstawiamy działalność ODR Leszno w propagowaniu idei Klubów 4-H w woj. leszczyńskim w latach 1992-1994. Sprawozdanie wzbogacono doświadczeniami z pobytu w USA członka Klubu 4-H, 14 letniej Marleny Bąk.

Projekty, działalność klubu i spotkania klubu są pewnymi środkami stosowanymi przez liderów - ochotników, aby pomóc młodzieży osiągnąć ich cele. Młodzi ludzie wybierają swoich własnych urzędników - władze klubu (prezydenta, wiceprezydenta, sekretarza - skarbnika), odbywają regularne spotkania oraz uczą się poprzez wykonywanie pod przewodnictwem lokalnych liderów 4-H.

- Symbolem 4-H jest czterolistna koniczyna z białą literą H na każdym liście. Zielona 4-listna koniczyna symbolizuje młodość, życie, dorastanie. Białego H na listkach to czystość, nadzieja.

Nazwa programu pochodzi od słów angielskich zaczynających się na H:

- **hands** - ręce
- **head** - głowa
- **health** - zdrowie
- **heart** - serce

Słowa te stanowią podstawę ślubowania:

„Zobowiązuję moją głowę do przejrzystego myślenia

Moje serce do większej lojalności

Moje ręce do lepszej służby

Moje zdrowie do lepszego życia

Dla mojego klubu, mojej społeczności, mojego kraju i mojego świata”

- Program zawiera wskazówki do całorocznej działalności i imprez Klubu 4-H. Poprzez odkrywanie potrzeb i zainteresowań osób, poszukiwanie sposobów spełniania ich oczekiwań, stawianie sobie celów i wybieranie sposobów ich osiągnięcia członkowie stają się częścią ciągłego procesu edukacyjnego. Wcześniej planowany program zapewnia poczucie bezpieczeństwa, sprawia, że spotkania stają się bardziej interesujące, zachęca każdego członka do aktywnego udziału, zapewnia różnorodność imprez odpowiednią dla właściwie wyważonego programu, pozwala dogodnie gospodarować czasem spotkań, zapewnia członkom i liderom czas potrzebny na przygotowanie imprez, pozwala rodzinom na wcześniejsze plany związane z imprezami 4-H, zachęca członków do wyznaczania sobie celów, sprzyja budowaniu lojalności i ułatwia pracę liderów.
- Projekt to podstawowe pojęcie w realizacji programów 4-H. Dzięki jego realizacji członkowie zdobywają doświadczenie w realnych życiowych sytuacjach. Nauka poprzez działanie to doskonały sposób nauczania, a projekt

4-H uczy zarówno „jak” i „dlaczego”. Projekt powinien mobilizować członków do dawania z siebie wszystkiego.

- Kluby 4-H: projektowe i gminne
 - *klub projektowy*: koncentruje się na jednym projekcie, w którym wszyscy członkowie biorą aktywny udział.
 - *klub gminny*: obejmuje jedną lub więcej grup projektowych.
- Lider 4-H - ochotnik pracuje z młodzieżą bezpośrednio i pośrednio. Pragnie pomóc młodym ludziom w nauce, a potem w zastosowaniu zdobytej wiedzy, sprawności, postaw i wartości w praktyce.
- Program 4-H jest programem kształcenia dzieci i młodzieży wywodzących się ze środowiska wiejskiego, realizowanym pod patronatem między innymi Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Lesznie. Oprócz doradców Ośrodka Doradztwa Rolniczego w programie 4-H mogą pomagać członkowie rodzin (rodzice), inni dorośli lub nastolatki, którzy ochotniczo wyrażają chęć pracy z dziećmi. Dziecko potrzebuje zainteresowania i pomocy rodziców przy pracy w Klubach 4-H. Pomoc może mieć różne formy np. należy:
 - poznać instruktorów prowadzących Klub
 - zainteresować się tym, co robi dziecko i jego Klub
 - pomóc dziecku przy wykonywaniu projektu. Pamiętać należy, aby niczego nie zrobić za dziecko!
 - pomóc dziecku i jego kolegom w dojazdach na spotkania Klubu lub inne imprezy związane z programem 4-H.